

FAAFINTA

الرسمية

OFFICIAL

RASMIGA AH

الجريدة

BULLETIN

EE JAMHUURIYADDA SOOMAALIYA

Sanadka 11aad

Muqdisho, 31 DECEMBER 2024

Lr.5

Waaxda Maamulka Faafinta Rasmiga ah
Ee Xafiiska Garyaqaanka Guud ee Dawladda

FAAFIN BIL SOO BAXA

Qiimaha waa \$XXX Dollar, lambar waliba – **RUKUNKA**: Sanaddii waa \$XXX Dollar, Soomaaliya gudaheeda – Dibaddeedana waa \$XXX Dollar. Rukunka la weydiisto waqtiga loo gooyay wuxuu ka bilaabmaa 1 Janaayo. Qiimaha Qoritaanku F.R halkii sadar iyo wixii ka yar waa \$XXX Dollar – Rukunka iyo Qoritaanku waxaa la weydiistaa Laanta Maamulka Faafinta Rasmiga ah – Lacagta waxaa lagu bixiniyaa Xafiiska Canshuuraha ee Wasaaradda Maaliyadda.

KOBNIIN**BOGGA KOOWAAD****SHARCI**

W.M

BOGGA LABAAD

XEER

BOGGA SEDDEXAAD**TALOOYIN, ISGAARSIIN, OGAYSIIS, IWM****NOVEMBER-DECEMBER****2024**

FEDERAL REPUBLIC OF SOMALIA
OFFICE OF THE PRESIDENT

SHARCI LR.30

TAARIIKH: 04-TA DISEEMBAR 2024

SHARCIGA TACLIINTA SARE

MADAXWEYNAHA J.F.S,

MARKUU ARKAY:

Qodobka 87^{aad}, Faqradda 1^{aad} iyo Faqradda 2^{aad} ee Dastuurka KMG.

MARKUU ARKAY:

Qodobka 82^{aad}, Faqradda 3^{aad} ee Dastuurka KMG.

MARKUU ARKAY:

Qodobka 90^{aad}, Xarafka "F" ee Dastuurka KMG.

MARKUU ARKAY:

Warqadda Guddoomiyaha Golaha Shacabka ee summaddeedu tahay XGGS/646/B11/24, ku taariikheysan 04/12/2024, ujeeddaduna tahay Soo Gudbin Ansixinta "Hindisaha Sharciyeedka Tacliinta Sare.

FR

MARKUU TIXGELIYAY:

Baahida loo qabo in la meel mariyo sharcigan.

Waxa uu Madaxweynuhu soo saaray sharcigan:

Qodobka 1^{aad}

Laga billaabo marka uu Madaxweynuhu saxiixo Sharcigan, waxaa si rasmi ah loo oggolaaday Sharciga Tacliinta Sare.

Qodobka 2^{aad}

Marka uu Madaxweynaha J.F.S. saxiixo Sharcigan, waxa lagu soo daabici doonaa Faafinta Rasmiga ah ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

Madaxweynaha J. F.S.

Mudane Dr. Xasan Sheekh Maxamuud

Tusmo;

Cutubka 1aad.....	1
Qodobada Hordhaca ah.....	1
Qodobka 1aad.....	1
Magaca iyo Ujeeddada Sharciga.....	1
Qodobka 2aad.....	1
Qeexitaanno.....	1
Qodobka 3aad.....	3
Mabaadii'da Asaasiga ah ee Sharciga.....	3
Qodobka 4aad.....	3
Qodobka 5aad.....	4
Qodobka 6aad.....	5
Waajibaadka Hay'ad Tacliin Sare.....	5
Qodobka 7aad.....	5
Hawlaha Agaasinka Tacliinta Sare.....	5
Qodobka 8aad.....	6
Qaybaha Hay'adaha Tacliinta Sare.....	6
Cutubka 2aad.....	6
Dhismaha Guddiga Qaran ee Tacliinta Sare.....	6
Qodobka 9aad.....	6
Dhismaha Guddiga.....	6
Qodobka 10aad.....	7
Cidda uu Hoos tagayo Guddiga.....	7
Qodobka 11aad.....	7
Qaab-dhismeedka iyo Dastuurka Guddiga.....	7
Qodobka 12aad Shuruudaha Xubinimada Guddiga.....	7
Qodobka 13aad.....	8
Mushaaraadka iyo Gunnooyinka Guddiga.....	8
Qodobka 14aad.....	8
Xil-waayidda Xubnaha Guddiga iyo Buuxinta Jagada Bannaanaata.....	8
Qodobka 15aad.....	8
Xog-hayaha Guddiga.....	8
Qodobka 16aad.....	9
Shuruudaha Xog-hayaha Guddiga.....	9

Qodobka 17aad.....	9
Saraakiisha Maamulka iyo Shaqaalaha Guddiga	9
Qodobka 18aad.....	9
Kulamada Guddiga.....	9
Qodobka 19aad.....	10
Shaqada iyo Awoodaha Guddiga.....	10
Qodobka 20aad.....	12
Awoodda Xeer Samaynta	12
Qodobka 21aad Warbixin Sanadeedka Guddiga.....	12
Qodobka 22aad.....	12
Miisaaniyadda iyo Maaliyadda Guddiga.....	12
Cutubka 3aad	13
Aasaasidda iyo Aqoonsiga Hay'adaha Tacliinta Sare	13
Qodobka 23aad.....	13
Aasaasidda Jaamacadaha.....	13
Qodobka 24aad.....	14
Diiwaan-gelinta iyo Aqoonsiga Ku Meel Gaarka ah.....	14
Qodobka 25aad.....	14
Saameeynta Aqoonsiga Ku Meel Gaarka ah.....	14
Qodobka 26aad.....	14
Mudada Jiritaanka Aqoonsiga Ku Meel Gaarka ah.....	14
Qodobka 27aad.....	15
Kala Noqoshada Aqoonsiga Ku Meel Gaarka ah.....	15
Qodobka 28aad.....	15
Bixinta iyo Diidmada Shahaadada Aqoonsiga ee Rasmiga ah.....	15
Qodobka 29aad.....	16
Faafinta Shahaadada Aqoonsiga.....	16
Qodobka 30aad.....	16
Wax ka Bedelka iyo Kala Noqoshada Shahaadada Aqoonsiga Rasmiga ah.....	16
Qodobka 31aad.....	17
Dhismaha Hay'ado Tacliin Sare oo Bixiya Barnaamijyo Gaar ah.....	17
Qodobka 32aad.....	17
Hay'adaha Tacliinta Sare ee aan Ahayn Jaamacadaha	17
Qodobka 33aad.....	17
Ogeysiiska Hay'ad Waxbarasho in ay TahayHay'ad Tacliin Sare ee Dowladeed.....	17

Qodobka 34aad.....	18
Isku Biiritaanka Hay'ado Tacliin Sare ee Dowladeed.....	18
Qodobka 35aad.....	18
Jaamacadaha Dowlad Goboleedyada.....	18
Qodobka 36aad.....	19
Aqoonsiga Jaamacadaha Shisheeye	19
Qodobka 37aad.....	19
Isticmaalka Magac Jaamacadeed Ogolaasho La'aan	19
Cutubka 4aad	20
Habka Maamulka Hay'adaha Tacliinta Sare	20
Qodobka 38aad.....	20
Hay'adaha Tacliinta Sare ee Dowladda.....	20
Qodobka 39aad.....	20
Hay'adaha Tacliinta Sare ee Gaarka Ah	20
Qodobka 40aad.....	20
Xafiisyada Muhiimka Ah ee Hay'ad Tacliinta Sare	20
Qodobka 41aad.....	21
Goleyaasha iyo Guddiyada Hay'ad Tacliin Sare	21
Qodobka 42aad.....	22
Kulamada Hay'ad Tacliin Sare.....	22
Qodobka 43aad.....	22
Xeer-nidaamiyayaasha Hay'adaha Tacliinta Sare.....	22
Qodobka 44aad.....	22
Tallaabooyinka Anshax Marinta	22
Qodobka 45aad.....	23
Iska Diiwaangelinta Hay'ad Tacliin Sare	23
Cutubka 5aad	23
Maaliyadda Guud ee Jaamacadaha.....	23
Qodobka 46aad.....	23
Dakhliga Jaamacadaha Dowladda.....	23
Qodobka 47aad.....	23
Hanti Kasbasho.....	23
Qodobka 48aad.....	23
Maalgelinta Dakhliga	23
Qodobka 49aad.....	24

Xisaabaadka iyo Hanti Dhowrka.....	24
Qodobka 50aad.....	24
Sanad Maaliyadeedka.....	24
Qodobka 51aad.....	24
Maamulka Maaliyadda Jaamacadaha Gaarka ah	24
Qodobka 52aad.....	25
Maalgelinta Dakhliga Jaamacadaha Gaarka ah	25
Cutubka 6aad	25
Burinta iyo Maaraynta Arrimaha Kala Guurka	25
Qodobka 53aad.....	25
Aqoonsiyadi Ku Meel Gaarka ah ee Horay Loo Bixiyay	25
Qodobka 54aad.....	25
Burin	25
Cutubka 7aad	26
Qodobada Kama Dambaysta Ah	26
Qodobka 55aad.....	26
Magac Ka Beddelidda Hay'ad Tacliin Sare	26
Qodobka 56aad.....	26
Dambiyada Lagu Galo Sharcigaan.....	26
Qodobka 57aad.....	26
Iska Hor Imaadka Sharcigan iyo Sharciyada Kale.....	26
Qodobka 58aad.....	26
Xeer Nidaamiyayaasha	26
Qodobka 59aad.....	27
Dhaqan-galka Sharciga.....	27

Cutubka 1aad
Qodobada Hordhaca ah

Qodobka 1aad
Magaca iyo Ujeeddada Sharciga

1. Sharcigan waxaa lagu magacaabayaa “Sharciga Tacliinta Sare ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliyeed”.
2. Ujeeddada Sharcigan waa hagidda, nidaaminta, horumarinta iyo tayaynta tacliinta sare ee dalkaqeybaheeda kala duwan tan dowladda iyo midda gaarka ah.

Qodobka 2aad
Qeexitaanno

Haddii aan si kale loo qeexin erayada hoos ku xusan waxa lagu macnayn doonaa sida soo socota,markii Sharcigan la joogo:

1. **“Dowlad”** waxaa loola jeedaa Dowladda Federaalka Soomaaliya.
2. **“Dowlad Goboleed”** waxaa loola jeedaa dawladaha xubnaha ka ah dawladda federaalka.
3. **“Wasiir”** waxaa loola jeedaa Wasiirka ku shaqada leh howlaha tacliinta sare ee heer qaran.
4. **“Wasaarad”** waxaa loola jeedaa Wasaaradda ku howlahan maareynta howlaha tacliinta sare eedalka.
5. **“Agaasinka”** waxaa loola jeedaa Agaasinka Tacliinta Sare u qaabilsan Wasaaradda u xilsaaranarrimaha tacliinta sare.
6. **“Anshax-marin”** waxaa loola jeedaa anshax marinta lagu sameeyo qof ama koox ka mid ah shaqaalaha ama ardayda hay’ad tacliin sare, kuwaas oo baal maray ku dhaqanka Sharcigan iyo xeerarka kale ee waafaqsan.
7. **“Aqoonsi Barnaamij”** waxaa loola jeedaa habka ay Guddigu ugu aqoonsadaan barmnaamijyada waxbarasho ee hay’ad tacliin sare si waafaqsan Sharciga iyo xeer-nidaamiyayaashiisa.
8. **“Aqoonsi”** waxaa loola jeedaa habka rasmiga ah ee ay Guddigu ugu aqoonsadaan

hay'ad waxbarasho in ay tahay hay'ad tacliin sare sida ku xusan Cutubka 4-aad ee Sharcigan.

9. **"Arday"** waxaa loola jeedaa qof ka diiwaan-gashan jaamacad ama hay'ad kale oo bixisa tacliin sare.
10. **"Diiwaangelin"** waxaa loola jeedaa aqbalaadda codsiyada asaasidda hay'adaha tacliinta sare, iyada oo lagu salaynayo shuruudaha ku xusan qodobada Sharcigan iyo xeer-nidaamiyayaasha ka faracamaya.
11. **"Golaha Maamulka Sare"** waxaa loola jeedaa gole sare oo ay leedahay hay'ad tacliin sare ee dowladeed ama mid gaar loo leeyahay oo iska leh go'aamada kama dambaysta ah ee hay'adda arrimaheeda masiiriga ah la xiriira.
12. **"Guddi"** waxaa loo jeedaa Guddiga Qaran ee Tacliinta Sare ee lagu dhisay si waafaqsan Qodobka 9-aad ee sharcigan.
13. **"Guddoomiye"** waxaa loola jeedaa guddoomiyaha Guddiga ee ku xusan Qodobka 11aad ee Sharcigan.
14. **"Hay'ad Tacliin Sare"** waxaa loola jeedaa hay'ad loogu talo galay in ay bixiso waxbarasho heer jaamacadeed, cilmi baaris iyo hal abuur ama mid u dhiganta, waxabarashadaas oo ka sarreysa midda lagu qaato dugsiyada sare.
15. **"Jaamacad Dowladeed"** waxaa loola jeedaa jaamacad leh Miisaaniyad Baarlamaan ansixiyey, laguna dhisay hantida Qaranka iyo deeqaha dowladda loo fidiyo; maamulkeeduna uu ku jiro gacanta Dowladda.
16. **"Jaamacad Gaar ah"** waxaa loola jeedaa jaamacad kasta oo aan lagu dhisin laguna kharash- garayn hantida dowladda.
17. **"Jaamacad Shisheeye"** waxaa loola jeedaa jaamacad si Sharci ah uga dhisan dalka dibadiisa, oo fasax loo siiyay in ay waxbarasho jamacadeed ka bixiso Soomaaliya.
18. **"Jaamacad"** waxaa loola jeedaa Hay'ad Tacliin Sare bixisa takhasusyo kala duwan, oo kudhisan si waafaqsan qodobada Sharcigan.
19. **"Machad (Kolleej) Sare"** waxaa loola jeedaa hay'ad bixisa tacliin sare oo u gaar ah qeybo ka mid ah qaybaha cilmiga, laguna qaato shahaadada darajada kowaad

(Bachelor) oo u dhiganta midjaamacadeed iyo wixii ka sareeya.

20. **“Machad (Kolleej)”** waxaa loola jeedaa hay’ad bixisa tacliin sare oo aan gaarsiisneen heerka kowaad (Degree) jaamacadeed kuna eg oo kaliya muddo labo sano (Diploma) ah.
21. **“Shahaado”** waxaa loola jeedaa marqaatikaca la guddoonsiiyo qof dhamaystay waxbarasho jaamacadeed, ama aqoon xirfadeed oo wadata magaca jaamacad ama hay’ad kale ee tacliin sare oo la aqoonsan yahay, loona ogolaaday in ay bixiso barnaamijyo waxbarasho iyo shahaadooyin.
22. **“Xeer hoosaad”** waxaa loola jeedaa xeer jaamacadeed oo ay soo saareen Golaha Maamulka Jaamacadda.
23. **“Xog-hayaha”** waxaa loola jeedaa xoghayaha Guddiga, ahna Agaasimaha Maamulka ee Guddiga, ee lagu magacaabay si waafaqsan Qodobka 15aad ee Sharcigan.

Qodobka 3aad **Mabaadii’da Asaasiga ah ee Sharciga**

1. Si waafaqsan qodobka 3aad ee Dastuurka JFS mabaadii’da asaasiga ah ee Sharcigan saldhigau ah waa Shareecada Islaamka, iyo mabaadii’da caddaaladda bulshada.
2. Si la mid ah farqadda kore sharcigan iyo xeer-nidaamiyayaashiisa waxaa saldhig u ah hubinta tayada tacliinta sare, xorriyada waxbarashada, madaxbannaanida hay’adaha tacliinta sare, ilaalinta xuquuqda ardayda iyo u sinnaanta tacliinta.

Qodobka 4aad **Hogaaminta Siyaasadda Qaran ee Tacliinta Sare**

1. Iyada oo aan waxba loo dhimeynin Sharcigan, Wasiirku waa in uu hogaamiyaa siyaasadda qaran ee tacliinta sare marka uu wadatashiyo la sameeyo wasaaradaha waxbarashada dowlad goboleedyada iyo Guddiga Qaran ee Tacliinta Sare.
2. Wasiirku waa in uu:
 - (b) Horgeeyaa siyaasadda qaran ee tacliinta sare Golaha Wasiirada;
 - (t) Siyaasadda qaran ee tacliinta sare ku soo saaraa Faafinta Rasmiga ah;
 - (j) Korjoogtayn, kormeer iyo hubin joogta ah ku sameeyaa fulinteeda.

Qodobka 5aad
Ujeeddada Waxbarashada Tacliinta Sare

Ujeeddada waxbarashada tacliinta sare waa:

1. Sare u qaadista aqoonta iyada oo la adeegsanayo wax dhigista iyo cilmi baarista;
2. Sare u qaadista waxbarashada ardayda iyo guud ahaan bulshada;
3. Hormarinta dhaqanka, dhaqaalaha iyo nolosha bulshada;
4. Tageeridda iyo ka qayb qaadashada xaqiijinta qorshayaasha qaran ee la xariira dhaqaalaha iyo hormarinta arrimaha bulshada;
5. Hormarinta halbeegyada iyo tayaynta wax dhigista iyo cilmi-baarista;
6. Waxbaridda, tababaridda iyo dib u tababaridda dadka leh xirfadaha aadka u sarreeya, farsamada iyo maamulka;
7. Baahinta natiijada cilmi baarisyada ay sameeyaan jaamacadaha si ay bulshadu uga faa'iideysato;
8. Fududeynta iyo joogtaynta waxbarashada iyada oo la hor marinayo waxbarashada dadka waaween iyo waxbarashada joogtada ah;
9. Xoojinta awoodda fikirka wax naqdinta madax-bannaan ee aradayda dhigata hay'adaha tacliinta sare;
10. Sare u qaadista abuurista fursado loo simanayahay oo la siiyo ardayda iyo shaqaalahay'adaha tacliinta sare;
11. Sare u qaadista iyo abuurista deegaan ay dadka baahiyaha gaarka ah qaba kula siman yihiin dadka kale.

Qodobka 6aad

Waajibaadka Hay'ad Tacliin Sare

Marka ay gudanayso waajibaadkeeda hay'ad tacliin sare oo isticmaalaysa awoodaheeda sida ku xusan sharcigan waa in ay raacdaa ilaalisaana mabaadii'da aas-aasiga ah ee lagu sheegay qodobka 3aad ee Dastuurka waana in iyada oo tix raacaysaa arrintaas:

1. Xoojisaa ku dhaqanka iyo ilaalinta akhlaaqda suuban ee ay farayaan qur'aanka iyo sunnada;
2. Sare u qaaddaa tayada iyo isu dheelitirnaanta barnaamijyadeeda waxbarasho;
3. Sare u qaaddaa u sinnaanta helidda adeegyadeeda;
4. Xoojisaa habka nidaamka maamul ee loo dhanyahay, tayaysan oo daah furnaan leh aynajoogtaysaa aaminaadda dadwaynaha;
5. dhistaa habdhaqan maamul oo ku dhisan nidaamka hubinta iyo is-dheelitirka;
6. Xoojisaa, hormarisaana nidaamka wax wadaagga waxbarashada jaamacadeed ee labada qeybood dowladda iyo kan gaarka ah;
7. Lagu dhisaa hay'adda habdhaqan ku asteysan sinaan iyo caddaalad.
8. Diyaarisaa dhammaan agab iyo kaadir shaqaale oo bixin kara adeeg waxbarasho oo tayo leh.

Qodobka 7aad

Hawlaha Agaasinka Tacliinta Sare

1. Agaasinku waxa uu qabanayaa hawlaha soo socda:
 - b. Fulinta siyaasadaha iyo istaraatiijiyadaha tacliinta sare ee qaranka, iyo soo saaritaanka hagitaannada la xiriira guud ahaan arrimaha tacliinta sare iyada oo kaashanaysa Guddiga iyo wasaaradaha iyo waaxyaha u qaabilsan waxbarashada gobolada;
 - t. Hubinta hirgelinta siyaasadaha qaran ee hay'adaha tacliinta sare.
 - j. Isku dubaridka yoolka Hay'adaha Tacliinta Sare iyo Himilooyinka Qorshaha Isbeddelka Qaran.

- x. Isku xirka Hay'adaha kala duwan ee Dowladda ee xiriirka la yeelan kara Hay'adaha Waxbarashada Sare si loo helo wadashaqeyn miro dhal ah.
- kh. Iyada oo aan waxba loo dhimayn madaxbannaanida Guddiga, waxa uu agaasinku qabanayaa hawlaha korjoogtaynta iyo la socodka hannaanka maamulka deeqaha waxbarashada ee ka imaanaya dalka dibaddiisa.
- d. Qoondeynta miisaaniyadda jaamacadaha dowladda iyo mashaariicda cilmi baarista iyada oo lagu salaynayo baahida qaranka.

Qodobka 8aad **Qaybaha Hay'adaha Tacliinta Sare**

1. Hay'adaha tacliinta sare waxa ay u qeybsamaan, marki la joogo Sharcigan, sida soo socota:
 - (b) Jaamacad;
 - (t) Mac-had (College) Sare iyo;
 - (j) Mac-had (College).
2. Dhammaan Hay'adaha Tacliinta Sare waxaa lagu dhisayaa si waafaqsan Qodobada Sharcigan.

Cutubka 2aad **Dhismaha Guddiga Qaran ee Tacliinta Sare**

Qodobka 9aad **Dhismaha Guddiga**

1. Isla marka uu sharcigaan ku soo baxo Faafinta Rasmiga ah, waa in la dhisaa guddi lagumagacaabo Guddiga Qaran ee Tacliinta Sare.
2. Guddigu waxa uu yeelanayaa shakhsiyad qaanuuneed oo, si waafqsan Sharcigan, uu ku yeelan karo, ku haysan karo, kuna tasarufi karo hanti, guurto iyo maguurto, ku geli karo heshiisyo sidookalana magaciisa uu ku dacwoon karo, laguna dacwayn karo.
3. Xarunta dhexe ee Guddiga waa in ay noqotaa Caasimadda Dalka, waxa uuna faracyo ka samaysanayaa Dowladaha Xubnaha ka ah Dowladda Federaalka.

Qodobka 10aad
Cidda uu Hoos tagayo Guddiga

Guddigu waxa uu Siyaasad ahaan hoostagayaa Wasiirka ku howlan maareynta iyo maamulka howlaha tacliinta sare, isaga ayaana korjoogteynaya arrimaha Guddiga.

Qodobka 11aad
Qaab-dhismeedka iyo Dastuurka Guddiga

1. Guddigu waxa uu ka koobanaanayaa 15 xubnood oo boqolkiiba soddon (30%) ay yihiin haween, oo kala ah:
 - (b) Guddoomiye;
 - (t) Guddoomiye ku xigeen;
 - (j) Saddex iyo toban xubnood;
2. Guddigu waxa uu yeelanayaa Agaasime Guud oo qaabilsan maamulka howlaha Guddiga, noqonayana xoghayaha Guddiga.
3. Guddigu waxa uu yeelan karaa guddi hoosaadyo hadba intii loo baahdo.
4. Xubnaha Guddiga waxa ay xafiiska hayn karaan muddo shan sano ah oo loo cusbooneysiin karo hal mar oo qura.

Qodobka 12aad
Shuruudaha Xubinimada Guddiga

1. Shuruudaha xubinimada Guddiga waa:
 - (b) In uu Soomaali yahay/tahay;
 - (t) In uu haysto/haysato shahaadada darajada seddaxaad (Doctrates) ee jaamacad la aqoonsanyahay;
 - (j) In uu leeyahay/leedahay ugu yaraan khibrad toban (10) sano oo ah hormarinta tacliinta sare, cilmibaarista ama maamulka iyo hoggaaminta.
 - (x) In uu noqdaa/noqotaa qof ku sifoobay karti, akhlaaq iyo dhaqan suuban, daacadnimo, daahfurnaan iyo u adeegidda danta guud ee bulshada.
2. Waa in xubnaha Guddiga ay yeeshaan muuqaal qaran, isku dheellitirnaan xaga aqoonta, xirfadaha, deegannada, lab iyo dheddig.
3. Xubnaha Guddiga waxa ay ku imaanayaan si daah furan, iyada oo Guddi talo

bixin oo Wasiirku magacaabay ay ka soo xulayaan dadka soo xareystay codsiyada xubinimada Guddiga.

4. 15ka xubnood ah ee soo buuxiyay shuruudaha ku xusan faqradda 1aad iyo 2aad ee Qodobkan ayna u soo gudbinayaan Wasiirka, Wasiirkuna uu horgeeyo Golaha Wasiirada.
5. Golaha Wasiirada ayaa ansixinaya xubnaha Guddiga, waxaana Dekreeto ku soo saaraya Ra'iisul Wasaaraha JFS.

Qodobka 13aad **Mushaaraadka iyo Gunnooyinka Guddiga**

Dhammaan xubnaha Guddiga waxa ay yeelanayaan mushaar joogto ah, gunno iyo xuquuqahakale ee loogu cayimo sharci gaar ah ama mid guud.

Qodobka 14aad **Xil-waayidda Xubnaha Guddiga iyo Buuxinta Jagada** **Bannaanaata**

1. Xubnaha Guddiga waxa ay xubnimadooda ku waayi karaan:
 - (b) Is casilaad qoraal ah oo uu aqbalu Wasiirka;
 - (t) Xil gudasho la'aan ka dhalatay dhibaato jireed ama maskaxeed oo daba dheeraatay oodhaqtar soo caddeeyey.
 - (j) Lagu helo fal anshax xumo oo liddi ku ah shaqadiisa
 - (x) Lagu helo fal dambiyeed, oo ay maxkamad awood u leh xukuntay.
 - (kh) Ka maqnaasho saddex kulan oo isku xiga shirarka iyo howlaha Guddiga cudurdaar la'aan.
2. Boos kasta oo xubinimadiisa Guddiga ay ku bannaanaato sababaha lagu sheegay faqradda 1aad waxaa lagu soo buuxinayaa iyada oo loo marayo habraaca Qodobka 12aad faqradda 3aad iyo faqradda 4aad ee Sharcigan.

Qodobka 15aad **Xog-hayaha Guddiga**

1. Agaasimaha Maamulka Guddiga waxa uu noqonayaa xoghayha Guddiga, waxa uuna Guddiga iyo guddoonka Guddigaba ka tageerayaa howlaha kala duwan ee Guddiga.
2. Xog-hayaha Guddiga waxa uu masuul ka yahay maamulka maalinlaha ah ee shaqada

Guddiga iyo fulinta dhammaan amarada, go'aamada, hagitaannada iyo siyaasadaha Guddiga.

Qodobka 16aad **Shuruudaha Xog-hayaha Guddiga**

1. Qofka loo magacaabay Xog-hayaha Guddiga waa in uu:
 - (b) Haystaa shahaadada darajada seddaxaad (Doctrates) ee jaamacad la aqoonsayhay;
 - (t) Leeyahay khibrad ugu yaraan toban (10) sano oo habka maamulka hay'ad tacliin sare.
2. Marka lagu daro shuruudaha farqadda 1aad ee qodobkaan qofka loo magacaabay Agaasimaha Guddiga waa in uu buuxiyaa shuruudaha ku xusan Cutubka 11aad ee Dastuurka.

Qodobka 17aad **Saraakiisha Maamulka iyo Shaqaalaha Guddiga**

1. Guddigu waxaa uu shaqaalaysiin karaa hadba saraakiisha iyo shaqaalaha uu u arko in aylagama maarmaan u yihiin gudashada shaqadooda sida ku cad Sharcigan.
2. Dhammaan magacaabista lagu sameeyo si waafaqsan qodobkaan waa in ay ka muuqataa isu dheelitirnaanta Lab iyo Dheddig sida ku cad Qodobka 11-aad ee Dastuurka JFS.

Qodobka 18aad **Kulamada Guddiga**

1. Kulamada joogtada ah ee Guddiga waa in la qabtaa bishiiba hal mar, iyada oo uu kulanku ku qabsoomayo maalinta, waqtiga iyo goobta uu go'aamiyo Guddoomiyaha Guddiga.
2. Guddigu waxa uu yeelan karaa kulan aan caadi ahayn marki uu isugu yeero Guddoomiyaha oocuskan sabab meel mar ah.
3. Sagaal xubnood iyo ka badan ayaa codsan karta in la qabto kulan aan caadi ahayn oo ay isugu yimaadaan Guddiga, haddii ay dhacdo midaas, Guddoomiyaha Guddiga iyo Xog-haynta Guddiga wa in ay isugu yeeraan Guddiga muddo todobaad gudahiis ah oo ka bilaabmayso maalinta uu codsigu soo gaaray.

4. Guntanka fadhiyada Guddiga waxa uu ku dhameestirmayaa tiro kasta oo ka badan kala bar tirada xubnaha Guddiga marka uu kulanku yahay mid caadi ah, haddiise kulanku yahay kulanaan caadi ahayn ama ay ka soo baxayaan go'aamo masiiri ah waa in la helaa guntanka saddex meelood labo (2/3) ee guud ahaan xubnaha Guddiga.
5. Haddii uu Guddoomiyaha Guddiga maqanyahay, Guddiga waxaa shir guddoominaya guddoomiye ku xigeenka Guddiga.
6. Go'aamada Guddiga waxaa lagu soo saarayaa aragtida aqlabiyadda xubnaha Guddiga ee goob-joogga ka ah kulanka iyo codeyntooda. Haddii ay sinmaan codadka xubnaha Guddiga waxaa codka raacayaa meesha uu jiro codka Guddoomiyaha Guddiga ama xubinta shir- guddoonka ah.

Qodobka 19aad **Shaqada iyo Awoodaha Guddiga**

1. Iyada oo ay ujeedadu tahay qiimeeynta iyo sare u qaadista tacliinta sare, cilmi baarista iyohorumarka guud ee dalka, Guddigu waa in uu:
 - (b) Hormariyaa ujeeddada tacliinta sare;
 - (t) Soo saaraa halbeegyada lagu furi karo ama lagu howlgelin karo hay'adaha tacliinta sare;
 - (j) Xaddidaa habraacyada iyo shuruudaha ay hay'adaha tacliinta sare ku bixin karaan shahaadooyin;
 - (x) Ku sameeyaa kormeer iyo qiimeyn, siiyaana aqoonsi hay'adaha tacliinta sare iyo laamahooda, kuliyahooda, waaxyahooda iyo takhasusaadka ay bixiyaan.
 - (kh) Diyaariyaa, isagoo wada tashiyo la sameynaya hay'adaha ay khuseyso, Siyaasadda iyo Qorshaha Istaraatiijiyadda Qaranka ee lagu horumarinaayo tacliinta sare.
 - (d) Talo bixin ka siiyo Wasiirka siyaasadaha la xariira waxbarashada sare;
 - (r) Soo saaro shuruudaha iyo habraacyada looga baahanyahay iska diiwaangelinta ardayda ee hay'adaha tacliinta;
 - (s) Tageeraa hormarinta isku xirka hay'adaha tacliinta sare iyo goobaha shaqada, sidoo kalana uu isku xir u sameeyaa hay'adaha tacliinta sare iyo hay'adaha qaran ama caalami ee maalgelinta ku sameeya cilmi-baarista;
 - (sh) U fududeeyaa hay'adaha tacliinta sare hirgelinta barnaamijyada tacliimeed ee daboolaya baahida ka jirta suuqa iyo sare u qaadidda barashada culuumta aas-aasiga iyo culuumta dabbaqaadda u baahan qeybaheeda kala duwan.

- (dh) Ku dhiirri geliyaa hay'adaha tacliinta sare isku dheeli-tirka dhigista iyo cilmi baarista;
- (c) Go'aamiyaa isu qalmidda iyo aqoonsiga shahaadooyinka iyo dibloomooyinka ay bixiyeen hay'adaha tacliinta sare ee gudaha dalka iyo dibaddiisa.
- (g) Abuuraa habraacyo la xariira shuruudaha lagama maarmaanka u ah furitaanka kulliyad ama takhasus cusub oo ay rabto hay'ad tacliin sare in ay soo kordhiso.
- (f) Qaada tallaabooyin lagu abuurayo wehel-cilmi baaris (fellowship), deeqo-waxbarsho (scholarship), iyo barnaamijyo ay barayaasha jaamacado kale isku weydaarsanayaan jaamacadaha dalka;
- (q) Hormariyaa xariirka ka dhaxeeya hay'adaha tacliinta sare ee gudaha dalka si ay u kala faa'iidaan khibradaha iyo agabka waxbarashada, sidoo kalana sare u qaadaa isku xirka hay'adaha tacliinta sare ee heer qaran iyo kuwa caalamiga ee dhanka is-weydaarsiga aqoonta, cilmi-baaris wadaagga, is dhaafsigaa shaqaalaha iyo ardayda;
- (k) Ururiyaa, baahiyaa, joogteeyaana xogta waxbarashada jaamacadaha iyo hay'adaha tacliinta sare ee kale;
- (l) Aqoonsadaa hay'adaha tacliinta sare si waafaqsan Sharcigan;
- (m) Soo saaraa habraacyada dallacsiinta barayasha jaamacadaha heerarkooda kale duwan;
- (n) Hormariyaa cilmi baaris tayaysan, dhiirri-geliyaana allifaadda iyo ikhtiraaca;
- (w) Uu qabtaa dhammaan shaqooyinka kale oo aan waxba u dhimeyn qodobada Sharcigan ee loo cayimo ama ka dhalanaya shaqadooda ama raacsan qeyb ahaan ama guud ahaan shaqooyinka kor ku xusan.
2. Guddigu, haddii uu u arko munaasib, waxa uu qeyb shaqadiisa ka mid ah u idman karaa qof ama hay'ad si ay u fuliso arrin gaar ah, iyada oo maanka lagu haaynayo in shaqooyinka ku xusanqodobkan cidda kaliya ee awood u leh ay tahay Guddiga.
3. Guddigu waxa uu qabanayaa dhammaan howlaha la xiriira tacliinta sare ee Sharcigan ama xeer-nidaamiyaalkiisu aysan si toos ah ama si dadban awoodooda u siinayn hay'ad kale.

Qodobka 20aad
Awoodda Xeer Samaynta

Guddigu waxaa uu awood u leeyahay in uu soo saaro xeer hoosaadyo iyo xeer nidaamiyayaal lagu fulinayo howlaha Guddiga oo aan khilaafsanayn ujeedooyinka Sharcigan.

Qodobka 21aad
Warbixin Sanadeedka Guddiga

1. Guddigu waa in uu saddexdii biloodba mar warbixin u soo gudbiyaa wasiirka.
2. Guddigu waa in, muddo laba bilood gudahood ah ka dib dhammaashiyaha sanad maaliyadeedka, uu u gudbiyaa Wasiirka warbixin ku saabsan howl gudashadooda sanad maaliyadeedkii tagay.
3. Wasiirku waa in uu nuqullada warbixinta horgeeyaa Golaha Wasiirada isla marka ay Guddiga u soo gudbiyaan warbixin sanadeedka.

Qodobka 22aad
Miisaaniyadda iyo Maaliyadda Guddiga

1. Ilaha dhaqaalaha uu ka soo galo Guddiga waxa ay kala yihiin:
 - (b) Miisaaniyadda uu u ansixiyay Baarlamaanka;
 - (t) Deeqaha, tabarucaadda iyo dakhli kasta oo sifo sharci ah ku soo gala Guddiga;
2. Sanad maaliyadeedka Guddigu waxa uu noqonayaa sanad maaliyadeedka dowladda.
3. Ugu yaraan saddex bilood ka hor billowga sanad maaliyadeed kasta, Guddigu waa in uudiyaariya odoroska maaliyadda Guddiga ee sanadkaas.
4. Odorosku waa in uu ku salaynaadaa habraaca maamul xisaabeedka dowladda.
5. Guddigu waa in uu ilaaliyaa habraaca maamulka maaliyadda dowladda ee la xiriiraxisaabaadka iyo hanti-dhowrka.
6. Xisaab xirka sanadlaha ah ee Guddiga waa in loo diyaariyaa, loo hubiyaa, loona gudbiya siwaafaqsan qodobada Sharciga Hanti Dhowrka Guud.

Cutubka 3aad
Aasaasidda iyo Aqoonsiga Hay'adaha Tacliinta Sare

Qodobka 23aad
Asaasidda Jaamacadaha

1. Xubnaha doonayo in ay aasaasaan jaamacad, waa in ay codsi qoraal ah u soo gudbiyaan Guddiga.
2. Codsiga ku xusan faraqadda kore waa in uu la socdaa dastuurka jaamacadda la doonayo in la aasaaso, kaas oo cadaynayo arrimaha khuseeya jaamacadda, oo ay ka mid yihiin:
 - (b) Magaca jaamacadda;
 - (t) Nidaamka iyo qaab-dhismeedka maamulka;
 - (j) Xubnaha iyo shaqaalaha;
 - (x) Hab maamulka maaliyadeed;
 - (kh) Isticmaalka shaabadaha iyo dukumintiyada rasmiga ah;
 - (d) Qaabka shirarka iyo go'aan gaarista;
 - (r) Habka xalinta khilaafaadka;
 - (s) Habka kala dirista jaamacadda;
 - (sh) Habka xulista hay'adaha iyo shakhsiyaadka maamulka jaamacadda;
 - (dh) Barnaamijyada aas-aasiga ah ee ay jaamacaddu bixinayso;
 - (c) Hantida guurtada iyo maguurtada ah ee ay jaamacaddu leedahay ama qorsheynayso in ayyeelato; iyo
 - (g) Wax kasta oo uu Guddigu ka dalbado ee waafaqsan shaqadiisa.
3. Guddigu waxa uu isaga oo la tashanaya Qeybaha Bulshada iyo Maamul Goboleedyada u soo jeedin karaa Wasiirka suuragalnimada aasaasidda jaamacad dowladeed iyadoo loo maraayo hab ku dhisan Cilmi Baaris.
4. Wasiirku isaga oo tixgelinaaya soojeedinta Guddiga iyo miisaaniyadda loo hayo ee Baarlamaanku u qoondeeyey, waxa uu Golaha wasiirada horgeynayaa Hindisaha aasaasid Jaamacad Dowladeed, Mac-had iyo Mac-had Sare, kadib Madaxweynaha ayaa ku soo saaraya Xeer.

Qodobka 24aad
Diiwaan-gelinta iyo Aqoonsiga Ku Meel Gaarka ah

1. Guddiga isagoo tixgelinaya codsiga loogu soo gudbiyay si waafaqsan qodobka 23aad, baaris iyo qiimeynna ku sameeynaya ilaha xogta codsiga, haddii uu ku qanco in codsiga uu soo buuxiyay shuruudaha ku xusan Sharcigan, waxa uu soo jeedin aqoonsi Ku Meel Gaar ah u gudbinayaa Wasiirka
2. Wasiirku waxuu soo saaraya aqoonsiga ku meel gaarka ah sida ku xusan farqadda 1aad markuu hubsado in hay'addaas ay soo buuxisay shuruudaha.

Qodobka 25aad
Saameeynta Aqoonsiga Ku Meel Gaarka ah

1. Hay'adda la siiyay Aqoonsiga Ku Meel Gaarka ah sida ku xusan qodobka 24aad, waxa ay yeelanaysaa shaqsiyad qaanuuneed iyo shaabbad gaar ah waana in ay yeelata awood ay wax ku dacwayso laguna dacweeyo, hanato, haysato kuna tasarufto hanti guurto iyo maguurto, ayna sameeyso dhammaan waxyaabaha iyo ficillada uu u ogolaanayo sharciga.
2. Hay'adda la siiyay aqoonsiga ku meel gaarka ah waxa ay awood u yeelanaysaa in ay:
 - (b) Sameysato qaab-dhismeedka maamulka jaamacadda iyo cidda maamulaysa;
 - (t) Billawdo ama socodsiiso jiritaankeeda dhismeed;
 - (j) Billawdo ama socodsiiso ururinta iyo kaydinta ilaha tacliinta (Academic Resources);
 - (x) Iyada oo Guddiga ka heleysa ogolaansho, in ay xayaysiisato ayna u qorato arday barnaamijyada ay bixiso hay'adda;
 - (kh) Dhistaa ayna joogteysaa hab lagu hubiyo tayada si waafaqsan halbeegyada uu dejiyay Guddiga;
 - (d) Qabataa howlaha kale ee uu ka dalbado Guddigu ee la xiriira shaqadiisa.

Qodobka 26aad
Mudada Jiritaanka Aqoonsiga Ku Meel Gaarka ah

1. Aqoonsiga Ku Meel Gaarka ah ee lagu bixiyay si waafaqsan qodobka 23aad waxa uu socon karaa muddo afar sano ah oo laga billaabayo taariikhda la soo saaray waana loo cusbooneysiin karaa oo kaliya muddo afar sano ah oo kale, kadib marka uu Wasiirku talo bixin ka helo Guddiga.

2. Haddii jaamacaddu ku heli wayso aqoonsiga rasmiga ah muddada ku xusan farqadda kore, waxaa la joojinayaa howlaha jaamacadda.
3. Hay'adda lagala laabto Aqoonsiga Ku Meel Gaarka ah sida ku xusan farqadda 2aad, waa in lagu kala diraa si waafaqsan Sharcigan.

Qodobka 27aad
Kala Noqoshada Aqoonsiga Ku Meel Gaarka ah

Wasiirka ka dib marka uu talo bixin ka helo Guddiga in lagala laabto aqoonsiga ku meel gaarka ah hay'ad tacliin sare, waxa uu soo saarayaa kala noqoshada Aqoonsiga Ku Meel Gaarka ah.

Qodobka 28aad
Bixinta iyo Diidmada Shahaadada Aqoonsiga ee Rasmiga ah

1. Hay'ad kasta oo haysata aqoonsi ku meel gaar ah, waxa ay Guddiga u soo gudbinaysaa codsi aqoonsi rasmi ah muddo lix bilood ka hor inta uusan dhammaan xilliga aqoonsiga ku meel gaarka ah.
2. Guddigu waxa uu warbixin ka diyaarinayaa hay'ad kasta oo dhamaysatay muddada aqoonsiga ku meel gaarka ah in ay soo buuxisay shuruudaha laga rabo si ay u hesho aqoonsi rasmi ah.
3. Guddigu waxa uu Wasiirka u gudbinayaa warbixinta aqoonsiga rasmiga ah ee ku xusan farqadda 2aad iyada oo ay la socoto talo bixintooda.
4. Wasiirku isaga oo tixgelinaya warbixinta iyo talo-bixinta loo soo gudbiyay:
 - (b) Waxa uu siinayaa hay'adda Shahaadada Aqoonsiga Rasmiga haddii ay soo buuxisay shuruudaha;
 - (t) Waxa uu u kordhinayaa Aqoonsiga Ku Meel Gaarka ah afar sano oo kale, kama dambaysna ah, haddii shuruudihii looga baahnaa hay'adda aysan qayb ahaan soo buuxin, iyada oo uu Guddigu u caddaynayo shuruudaha ka dhiman;
 - (j) Haddii ay dhamaato muddada loogu kordhiyay aqoonsiga ku meel gaarka ah; hay'adduna ay soo buuxin wayso shuruudaha aqoonsiga rasmiga ah, waxa laga joojinayaa shaqada iyada oo kala diristeeda loo marayo si waafaqsan sharciga.
 - (x) Haddii hay'adda laga joojiyo shaqada, Wasiirka oo la tashanaya Guddiga waxa uu magacaabayaa hal qof ama ka badan oo sii maamula hay'adda si loo ilaaliyo danta guud ee bulshada ay u khidmaynaysay hay'adda.

Qodobka 29aad
Faafinta Shahaadada Aqoonsiga

Wasiirku waxa uu ku soo saarayaa Faafinta Rasmiga ah Shahaadada Aqoonsiga Rasmiga ah eelagu bixiyay si waafaqsan qodobka 28aad.

Qodobka 30aad
Wax ka Bedelka iyo Kala Noqoshada Shahaadada Aqoonsiga Rasmiga ah

1. Guddigu waxaa uu si waafaqsan xeer nidaamiyayasha, baaris ku sameeynayaa jaamacadaha haysta Shahaadada Aqoonsiga Rasmiga ah, si uu u hubiyo tayada waxbarashada ee hay'adda.
2. Haddii ay caddaato in ay is dhintay awooddii jaamacadda ee lagu siiyay aqoonsiga rasmiga ah, Guddigu waxa ay talo-bixin u jeedinayaan Wasiirka.
3. Wasiirku, isaga oo tix-gelinaya talo-bixinta Guddigu uu soo gudbiyay, waxa uu wax ka bedli karaa, kala noqon karaa ama si kale u dhigi karaa qodobada ku xusan Shahaadada Aqoonsiga Rasmiga ah iyada oo la tixgelinaayo qiimeynta iyo talo soo jeedinta Guddiga.
4. Wax ka badalka ku xusan farqadda kore, waa in uu abuuraa jawi u suura gelinaya hay'adda aykhuseyso in ay shaqadeed u gudato si wanaagsan.
5. Haddii Shahaadada Aqoonsiga lagula laabto si waafaqsan faraqadda 3aad, Wasiirku waa in uu ogeysiiska diidmada ku baahiyaa Faafinta Rasmiga ah, iyada oo kala dirista loo marayo si waafaqsan Sharciga.
6. Kala noqoshada Shahaadada Aqoonsiga Rasmiga ah ee ku xusan farqadda 3aad ma saameyn doonto sax ahaanshiyaha shahaadooyinka ay bixsaya jaamacaddu inta aan lagala noqon Shahaadada Aqoonsiga.
7. Isla marka ay dhacdo kala noqoshada, wasiirku waa in uu magacaabo qof ama ka badan oo sii maamula jaamacadda si waafaqsan qodobka 28aad, farqadda 4aad (x) ee Sharcigan.

Qodobka 31aad
Dhismaha Hay'ado Tacliin Sare oo Bixiya Barnaamijyo Gaar ah

1. Guddigu waxa uu qaban karaa codsiyada uga yimaada hay'ado dowladeed oo aasaasaya waxbarasho tacliin sare oo la xiriirta takhasusyo gaar ah.
2. Guddigu waxa uu warbixin u gudbinayaa wasiirka isaga oo ku lifaaqaya talo-bixin la xiriirta hay'adda la soo jeediyay.
3. Wasiirku waxa uu la wadaagaya Golaha Wasiirrada si loo ansixiyo dhismaha hay'addaas.
4. Marka uu Golaha Wasiirrada ansixiyo, Wasiirku waxa uu siinayaa hay'adda Shaahado Aqoonsi Rasmi ah.
5. Hay'adda lagu dhiso sida ku xusan farqadda kore waxa ay yeelanaysaa Xeer gaar ah, waxaana lagu maamuli doonaa xeerka ay ku dhisantahay, iyadoo Guddigu uu qiimeyn joogta ah ku samaynayo barnaamijyadeeda waxbarasho.

Qodobka 32aad
Hay'adaha Tacliinta Sare ee aan Ahayn Jaamacadaha

1. Wasiirku, isaga oo tix gelinaya talo bixinta Guddiga waxa uu xeer wasiir ku soo saari karaa hay'ad in ay tahay machad, waana in ay soo buuxisaa shuruudaha, halbeegyada iyo hagitaannada Guddiga.
2. Machadyada iyo hay'ad kasta ee tacliin sare oo bixisa tacliin farsamo waxaa lagu maamuli doonaa Sharci gaar ah.

Qodobka 33aad
Ogeysiiska Hay'ad Waxbarasho in ay Tahay Hay'ad Tacliin Sare ee Dowladeed

1. Wasiirka isaga oo la tashanaya Guddiga ayuu ogeysiin karaa hay'ad waxbarasho in ay tahay hay'ad tacliin sare ee dowladeed sida jaamacad ama kolleej.
2. Ogeysiisku waa in uu ku soo baxaa Faafinta Rasmiga ah waana in lagu go'aamiyaa:
 - (b) Taariikhda ay hay'adda waxbarasho isu beddelayso jaamacad ama kolleej;
 - (t) Magaca jaamacadda ama kolleejka;
 - (j) Goobta iyo deegaanka jaamacadda ama kolleejka.

3. Wasiirku waxa uu tallaabooyinka ku xusan faraqdda 1-aad iyo 2-aad qaadi karaa oo kaliya marku wada tashiyo la yeesho maamulka hay'adda waxbarasho haddii ay tahay mid dowladeed, haddii hay'adda waxbarasho ay tahay mid gaar loo leeyahay Wasiirku waa in uu wada tashi kala yeesha milkiilaha goobta waxbarasho iyo Wasiirka Maaliyadda.
4. Lama ogeysiin karo hay'ad waxbarasho in ay tahay hay'ad tacliin sare ee dowladeed iyada oo aan la hubin in loo shaqeeyuhu uu ka soo baxay waajibaadka shaqaalaha hay'adda uuna fuliyay qawaniinta shaqada la xariirta.

Qodobka 34aad **Isku Biiritaanka Hay'ado Tacliin Sare ee Dowladeed**

1. Guddigu haddii uu u arko iney habboon tahay in la isku daro laba hay'adood Tacliin Sare ee Dowladeed wuxuu warbixin tafaftiran u dirayaa Wasiirka, iyada oo lagu cadaynayo asbaabaha isku biiritaanka iyo waajibaadka maamul iyo maaliyadeed ee ka dhalan kara.
2. Wasiirku, ka dib marki uu wada tashi la yeesho Guddiga, waxa uu aqbalayaa in laba hay'ad iyo ka badan ee hay'ado tacliin sare ee dowladeed la isku daro lagana dhigo hal hay'ad tacliin sare ee dowladeed.
3. Hay'adda tacliinta sare ee ku xusan farqadda 2-aad waxaa loo tix-gelinyaa in ay tahay hay'ad tacliin sare ee dowladeed oo ku dhisan si waafaqsan Sharcigan.

Qodobka 35aad **Jaamacadaha Dowlad Goboleedyada**

1. Dowlad goboleed kasta waxa uu dhisan karaa jaamacad iyada oo la marsiinayo habka iyo nidaamka lagu dhiso jaamacadaha ee ku xusan qodobada Sharcigan.
2. Dowlad goboleed marka uu dhiso jaamacad, si waafaqsan Sharcigan, waxa uu masuul ka noqonayaa guud ahaan tasiilaadka ku baxaya jaamacaddaas, waxaana miisaaniyadeeda ansixinaya Baarlamaanka dowlad goboleedkaas.
3. Talo bixinta Guddiga Tacliinta Sare kadib Dowladda Federaalka ah waxa ay jaamacad ama hay'ad kale ee tacliin sare ka furi kartaa dhammaan dhulka Jamhuuriyadda, hadba goobti ay u aragto in ay muhiim u tahay, isla markaana Dowladda Federaalka ayaa qaadaysaa dhammaan masuuliyadda maamul iyo inta badan masuuliyadda maaliyadeed

ee jaamacadda ay furtay, iyadoo dowlad goboleedka uu ka qayb qaadanayo masuuliyadda maaliyadeed.

Qodobka 36aad **Aqoonsiga Jaamacadaha Shisheeye**

1. Haddii jaamacad ku taalla meel ka baxsan Soomaaliya ay doonayso in ay waxbarsho jaamacadeed ka bixiso Soomaaliya, waa in ay aqoonsi ka heshaa Guddiga si waafaqsan qodobada Sharcigan.
2. Jaamacad shisheeye waxa ay heshiis la geli kartaa hay'ad tacliin sare ee la aqoonsan yahay, si ay u bixiso barnaamijyadeeda ama barnaamijyo dhigis wada jir ah, marka ay ogolaasho ka hesho Guddiga.
3. Jaamacad kasta ee shisheeye ee loo ogolaado sida ku xusan farqadda 2aad waa in ay Guddiga usoo gudbisaa caddayn in ay aqoonsi ka haysato dalkeeda.
4. Guddigu waa in uu baahiyaa liiska jaamacadaha shisheeye ee uu aqoonsaday una ogolaaday inay ka howlgalaan dalka saddexdii biloodba mar.
5. Hay'ad kasta oo sheegata in ay shahaado bixinayso iyada oo isticmaalayso jaamacad aan haysan aqoonsi, waxa ay galaysaa fal dambiyeed, waxaana lala tiigsanayaa hay'adaha garsoorka ee dalka.

Qodobka 37aad **Isticmaalka Magac Jaamacadeed Ogolaasho La'aan**

1. Marka laga reebo ogolaashiyo qoraal ah oo ka soo baxay gole jaamacadeed, qofkii ama hay'addii:
 - (b) U isticmaasha magac jaamacadeed si uu sare ugu qaado ama ugu xayaysiisto ganacsigiisaama xirfaddiisa; ama
 - (t) Soo saaro shahaado uu ku sheegayo in ay ka soo baxday jaamacadaas, waxa uu galayaa fal dambiyeed, waxaana lala tiigsanayaa hay'adaha garsoorka ee dalka.
2. Iyada oo aan la eegeyn sharci kale oo qaran, looma ogola sarkaalka dowladeed ee qabanaya shaqooyinka diiwaan gelinta shirkadaha, magacyada ganacsiga iyo calaamadaha ganacsiga in uu aqbalo diiwaan gelinta magac la mid ah ama aad ugu dhow oo dadweynaha ku shaki gelin kara magac jaamacadeed, haddii aan ogolaasho laga haysan golaha jaamacadda ay arrintu khuseyso.

Cutubka 4aad
Habka Maamulka Hay'adaha Tacliinta Sare

Qodobka 38aad
Hay'adaha Tacliinta Sare ee Dowladda

1. Hay'adaha tacliinta sare ee heer jaamacad dowladeed, waxaa lagu maamulayaa sharci gaar ah oo xeerinaya maamulka jaamacadaha dowladda.
2. Hay'adaha tacliinta sare ee aan ahayn jaamacad, oo ay dowladdu leedahay, waxaa lagu maamulayaa xeer gaar ah oo loo soo saarayo ujeeddadaas.

Qodobka 39aad
Hay'adaha Tacliinta Sare ee Gaarka Ah

1. Hay'adaha tacliinta sare ee gaarka ah, waxaa lagu maamulayaa hannaanka maamul ee ku xusan dastuurkooda, wixii aan ka hor imaanayn Sharcigan iyo xeer-nidaamiyaasha ay Guddigu udejiyeen ujeeddadaas.
2. Guddiga isaga oo ilaalinaya nidaamka guud ee maamulka hay'adaha tacliinta sare, hubinayana halbeegyada maamul ee noocyada hay'adaha tacliinta sare waxa uu dejin karaa halbeeyo iyo hannaan maamul oo quseeya hay'adaha tacliinta sare ee gaarka ah noocyadooda kala duwan.

Qodobka 40aad
Xafiisyada Muhiimka Ah ee Hay'ad Tacliinta Sare

1. Jaamacad kasta, mid dowladeed iyo mid gaar ah intaba, iyada oo abuuran karta hadba xafiisyada ay u aragto in ay muhiim u yihiin fulinta howlaheeda tacliinta, haddana waxaa laga maar-maan ah in ay yeelato xafiisyada soo socda ama kuwo u dhigma, marka la guddoonsiiyo Aqoonsiga KMG ah:
 - (b) Xafiiska Guddoomiyaha Jaamacadda;
 - (t) Xafiiska Arrimaha Maamulka iyo Maaliyadda;
 - (j) Xafiiska Arrimaha Tacliinta;
 - (x) Xafiiska Diiwaanhayaha Jaamacadda;
 - (kh) Xafiiska Cilmi Baarista iyo Casriyeynta;
 - (d) Xafiiska Arrimaha Sharciga;

- (r) Xafiiska Shaqada iyo Shaqaalaha;
 - (s) Waaxda Warbixinnada iyo Xiriirka Teknoolojiyadda (ICT);
 - (sh)Xafiiska Arrimaha Ardayda;
 - (dh)Xafiiska Aqoonsiyada iyo Hubinta Tayada;
 - (c) Xafiiska Hanti-dhowrka (Internal Audit); iyo
 - (g) Xafiiska Joogtaynta iyo Dayactirka Kaabayaasha;
2. Iyada oo aan waxba loo dhimeyn farqadda kore, jaamacad dowladeed qaab-dhismeedkamaamulkeeda iyo howlaha la xariira waxaa si faah-faahsan loogu sheegayaa Xeerka Maamulka Jaamacadaha Dowladda.
 3. Hay'adaha tacliinta sare ee dowladeed oo aan ahayn jaamacadaha, qaab-dhismeedkooda waxaa lagu sheegi doonaa xeer gaar ah oo loo soo saarayo ujeeddadaas.
 4. Hay'adaha tacliinta sare ee gaarka ah, waxaa hagaya dastuurka ay ku dhisanatahay, oo aan khilaafsaneen Sharcigan iyo xeer-nidaamiyayaasha uu Guddigu ka soo saaro arrimaha la xiriira qaab-dhismeedkooda.

Qodobka 41aad

Goleyaasha iyo Guddiyada Hay'ad Tacliin Sare

1. Jaamacad kasta, mid dowladeed iyo mid gaar ah, si ay howlaheeda ugu gudato si heer sare ah waxaa lagama maar-maan ah in ay yeelato goleyaasha iyo guddiyada soo socda ama kuwo u dhigma, marka la guddoonsiiyo Aqoonsiga KMG ah:
 - (b) Golaha Maamulka Sare (Governing Board);
 - (t) Golaha Maamulka Dhexe (Senate);
 - (j) Golaha Tacliinta (Academic Council);
 - (x) Guddiga Cilmi Baarista iyo Casriyeynta;
 - (kh) Golaha Arrimaha Ardayda;
 - (d) Guddiga Shaqada iyo Arrimaha Shaqaalaha;
 - (r) Guddiga Anshaxa iyo Daah-furnaanta.
2. Qaab-dhismeedka goleyaasha iyo guddiyada jaamacad dowladeed waxaa si faah-faahsan loogu qeexayaa Xeerka Maamulka Jaamacadaha Dowladda, iyo xeer-nidaamiyayaashiisa.

3. Qaab-dhismeedka goleyaasha jaamacadaha gaarka ah, waxaa hagaya dastuurka ay jaamacaddu ku dhisantahay iyo xeer-nidaamiyayaasha uu Guddigu u soo saaro ujeeddadaas.
4. Haydaha tacliinta sare ee aan ahayn jaamacadaha, qaab-dhismeedka golayaashooda waxaa lagu maamuli doonaa si la mid ah sida ku xusan Qodobka 40aad, faqradaha 3aad iyo 4aad.

Qodobka 42aad
Kulamada Hay'ad Tacliin Sare

1. Hay'ad tacliin sare ee dowladeed waa in ay kulamadeed u qabsataa sida ku xusan XeerkaMaamulka Jaamacadaha Dowladda ama xeer-nidaamiye arrintaas loo saaray.
2. Hay'adaha tacliinta sare ee gaarka ah waxaa ay kulamadooda u qabsanayaan si waafaqsandastuurka ay ku dhisantahay hay'adda iyo halbeegyada uu u dejiyay Guddigu arrimahaas.

Qodobka 43aad
Xeer-nidaamiyayaasha Hay'adaha Tacliinta Sare

1. Maamulka hay'ad tacliin sare ee dowladeed waxa uu soo saari karaa xeerarka, xeer hoosaadyada iyo xeer nidaamiyaasha ay u arkaan in ay muhiim u yihiin habsami u socodka howlaha hay'adda si waafaqsan Sharcigan iyo habraacyada uu soo saaro Guddigu.
2. Hay'adaha tacliinta sare ee gaarka ah waxaa hagaya xeer-nidaamiyayasha ka soo baxa Guddiga, waxayna yeelan karaan xeer-nidaamiyayaal aan ka hor imaanayn Sharcigan iyo xeer nidaamiyayshiisa.

Qodobka 44aad
Tallaabooyinka Anshax Marinta

Qof kasta ee dhigta ama ka shaqeeya hay'ad tacliin sare ee dowladeed ama mid gaar ah, oo ku kaca fal anshax xumo ah, waxaa la marsiinaya anshax marin, hadba sida ay go'aamiyaan xeerarka anshax marinta (code of conduct) ee hay'addu leedahay.

Qodobka 45aad
Iska Diiwaangelinta Hay'ad Tacliin Sare

1. Si waafaqsan qodobada Sharciga, hay'ad kasta oo tacliin sare waa in ay soo saartaa, baahisaana buugga hay'adda iyo xeerarka qabashada ardayda oo ay la socoto shuruudaha laga doonayo isdiiwaangelinta barnaamijyada waxbarasho ee hay'adda.
2. Qofna looma aqbali karo barnaamij waxbarasho oo uusan soo buuxin shuruudihiisa sida ku qoran xeerarka qabashada ardayda.
3. Guddiga ayaa ah cidda go'aaminaysa hannaanka qabashada ardayda iyo shuruudaha barnaamijyada ka baxa hay'adaha tacliinta sare; waxa ayna ku soo saarayaan xeerar gaar ah oo tilmaamaya arrimahaas.

Cutubka 5aad
Maaliyadda Guud ee Jaamacadaha

Qodobka 46aad
Dakhliga Jaamacadaha Dowladda

1. Dakhliga jaamacad dowladeed waxa uu koobanaan karaa:
 - (b) Miisaaniyadda loo ansixiyay;
 - (t) Khidmadaha adeegyada;
 - (j) Dakhliyada ilaha kale sharciga uu jideeyay.

Qodobka 47aad
Hanti Kasbasho

Dhammaan hantida maguurtada ah iyo hantida guurtada ah ee ay ku shaqaynayso jaamacad dowladeed waxa ay noqonayaan hanti ay leedahay jaamacad dowladeed waana in lagu diiwangeliyaa magaca jamacadda.

Qodobka 48aad
Maalgelinta Dakhliga

1. Jaamacad dowladeed, si sharciga waafaqsan, waxa ay sameysan kartaa maal-gashi dakhligasoo gala.
2. Maal-gelinta ay ku sameynayso jaamacad dowladeed dakhligooda, si waafaqsan farqaaddakore, waa in ay ogolaasho uga heshaa Golaha Sare ee jaamacadda.

Qodobka 49aad
Xisaabaadka iyo Hanti Dhowrka

1. Jaamacad dowladeed waa in ay ilaalisa dhammaan buugaagta diiwanada xisaabaadka dakhliga, kharashaadka iyo hantida jaamacadda.
2. laba bil ka dib dhammaadka sanad maaliyadeed kasta, jaamacad dowladeed waa in ay Hanti-dhowrka Guud u gudbisaa xisaabaadka jaamacadda oo ay la socdaan:
 - (b) Warbixin sheegaysa dakhliga iyo kharashaadka jaamacadda inti lagu guda jiray sanadmaaliyadeedka; iyo
 - (t) Warqadda isku dheelitirka xisaabaadka jaamacadda illaa maalinti ugu dambaysaysanadka.
 - (j) Xisaab xirka sanadlaha ah ee xisaabadka jaamacadaha dowladda waa in loo diyaariyaa, loo hubiyaa, loona gudbiya si waafaqsan qodobada Sharciyada Hanti Dhowrka Guud.

Qodobka 50aad
Sanad Maaliyadeedka

Sanad maaliyadeedka Hay'ad Tacliin Sare waa in uu la mid noqdaa sanad maaliyadeedka dowladda.

Qodobka 51aad
Maamulka Maaliyadda Jaamacadaha Gaarka ah

1. Jaamacad kasta oo gaar ah, si waafaqsan maabaadi'da guud ee xisaabaadka iyo habraacyadooda, waa in ay:
 - (b) Ilaalisa buugaagta iyo diiwaannada dakhliga iyo kharashaadka, hantida iyo daymaha;
 - (t) Diyaarisaa warbixin maaliyadeedyada ugu badnaan laba bilood ka dib dhammaadka sanadka waana in ay la socdaan warbixinta dakhliga iyo kharashaadka sanadkii tagay iyo waraaqadda isku dheelitirka xisaabadka tan iyo sanadkii tagay.
2. Jaamacad kasta oo gaar ah inta lagu guda jiro sanad maaliyadeedka waa in:
 - (b) Ay diyaarisaa warbixin hanti dhowr sanadle ah oo ay samaysay hay'ad hanti dhowrmadax banaan oo diiwaangashan;
 - (t) Ay u gudbisaa maamulka sare ee jaamacadda nuqul tasdiiqsan oo ah warbixinta hantidhowraha ee sanadlaha ah;

- (j) Ay u hogaansantaa dhammaan xeerarka maaliyadeed, ayna bixisaa dhammaan waajibaadka maaliyadeed ee ay dowladda ku leedahay oo ku xusnaa karta Sharci kale;
- (x) Ay xisaabisaa dhammaan maaliyadda uga timaada dowladda haddi ay jirto;
- (kh) Ay u soo gudbiso Guddiga, marka uu ka dalbado warbixin maaliyadeed iyo hanti-dhowr, iyada oo aan Guddigu baahin karin xogta maaliyaded, haddii aan ogolaasho laga helin jaamacadda ay khuseyso ama hay'adaha dowladda ee awoodda u leh.

Qodobka 52aad
Maalgelinta Dakhliga Jaamacadaha Gaarka ah

Jaamacad gaar loo leeyahay waxa ay maaliyadeeda ku maal gashan kartaa hadba sisi ay uansixiso cidda masuulka ka ah, si waafaqsan sharciga.

Cutubka 6aad
Burinta iyo Maaraynta Arrimaha Kala Guurka

Qodobka 53aad
Aqoonsiyadi Ku Meel Gaarka ah ee Horay Loo Bixiyay

1. Hay'ad tacliin sare ee gaar ah haddi ay haysato Aqoonsiga Ku Meel Gaarka ah inta uusan dhaqan gelin Sharcigan, waxaa laga soo qaadayaa Hay'ad lagu dhisay si waafaqsan Sharcigan.
2. Jaamacadaha dalbanaya Shaahadada Aqoonsiga Rasmiga ah waa in ay soo maraan tallaabooyinka lagu qeexay Sharcigan si ay u hesho Shahaadada Aqoonsiga ee Rasmiga ah.

Qodobka 54aad
Burin

Sharci ama xeer kasta oo ka hor imanaya ama aan la jaan qaadi karin qodobada Sharcigan waa laburiyay.

Cutubka 7aad
Qodobada Kama Dambaysta Ah

Qodobka 55aad
Magac Ka Beddelidda Hay'ad Tacliin Sare

1. Golaha maamulka sare ee hay'ad tacliin sare ee dowladeed waxa ay soo jeedin karaan in laga badalo hay'adda magaca waana in Wasiirka magaca cusub uu ku soo saara Faafinta Rasmiga ah.
2. Haddii hay'adda magaca laga badalayo ay tahay mid ku dhisan sharci baarlamaan waxaa kaliya oo magaca looga badali karaa wax ka badalka sharciga ay ku dhisantahay.
3. Haddii ay tahay hay'adda mid gaar ah ayna soo go'aamiyaan maamulka iyo dadka maalgeliya in laga badalo magaca waxaa ay codsigooda soo marsiinayan Guddiga isaga ayaana go'aan ka gaaraya si waafaqsan sharciga.

Qodobka 56aad
Dambiyada Lagu Galo Sharcigaan

Dhammaan dambiyada lagu galo si baal marsan qodobada Sharcigan, waxaa loo aqoonsanayaa fal dambiyeed waxaan lagu ciqaabayaa si waafaqsan xeerarka garsoorka dalka.

Qodobka 57aad
Iska Hor Imaadka Sharcigan iyo Sharciyada Kale

1. Haddii ay iska hor imaanayaa qodobada Sharcigan iyo sharciyo kale oo ka hadlaya wax la xariira arrimaha tacliinta sare waxaa mudnaanta leh qodobada Sharcigan.
2. Nuqulka afka Soomaaliga ah waa nuqulka rasmiga ah ee Sharcigan, haddii la isku qabto fasiraadda qodobada Sharcigan ee nuqullo afaf kale waxaa mudnaanta leh nuqulka Af- soomaaliga ku qoran.

Qodobka 58aad
Xeer Nidaamiyayaasha

1. Wasiirka isaga oo xeerinaya hadba baahida loo qabo waxa uu soo saari karaa xeer nidaamiyayaal guud oo hoos imaanaya Sharcigan oo looga dan leeyahay habsami u fulinta ujeeddooyinka Sharcigan.

2. Iyada oo aan waxba loo dhimaynin farqadda kore, xeer nidaamiyayaalka hoos imaanaya Sharcigan waxa ay ay wax ku soo kordhin karaan qodobo la xariira:
- (b) Dhismaha hay'adaha tacliinta sare noocyadooda;
 - (t) Soo saaritaanka, kala noqoshada iyo wax ka bedelka Shahaadada Aqoonsiga ee Rasmiga
 - (j) Aqoonsiyada joogtada ah sida barnaamijyada waxbarashada iyo hubinta tayada;
 - (x) Habraaca kala noqoshada Aqoonsiga KMG ah; iyo
 - (kh) Diiwaangelinta iyo aqoonsiga wakiilada hay'adaha tacliinta sare ee shisheeye.

Qodobka 59aad
Dhaqan-galka Sharciga

Sharcigan waxa uu dhaqan-gelayaa marka uu ansixiyo Baarlamaanka ka dibna saxiixo Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka ah ee Soomaaliya, waxaana lagu soo saarayaa faafinta rasmiga ah.

